

اینترنت آدم‌ها (۹)

انقلاب پول دیجیتال

□ نوشته علیرضا محمدی‌فر

همچنان که در مقاله اول از این سلسله از مقالات گفتیم با وجود دستاوردهای بسیار بزرگ و شگفت‌انگیز در عصر اطلاعات، به دلیل توانی که فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در محدود کردن حریم خصوصی انسان دارند می‌توانند دورانی را بیافرینند که شاید آیندگان آن را دوران تاریک یا قرون وسطی در عصر اطلاعات نام بگذارند. از سوی دیگر، گفتیم که کنار گذاشتن و نادیده گرفتن فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات برای انسان این روزگار به دلیل منافع بی‌شماری که دارد ناممکن است و نمی‌تواند به عنوان یک راه حل مطرح شود. در این مقاله به یکی از فناوری‌هایی پرداخته‌ایم که می‌توانند از حریم خصوصی انسان در حوزه اقتصاد حفاظت کنند.

توسعه می‌یابد، و با تحقق یافتن آینده‌های (به تعبیر پاتریک تاکر) در عرصه فعالیت‌های اقتصادی به اوج خواهد رسید. بهره‌گیری از فناوری‌هایی چون داده‌کاوی و کلان‌داده‌ها می‌تواند سال به سال فرار مالیاتی را کاهش بدهد و درآمد مالیاتی دولت‌ها را افزایش بدهد.

هرچه به آینده بی‌حریم نزدیک‌تر شویم، محدودیت‌ها در حریم خصوصی به ویژه در مسائل اقتصادی ممکن است به تدریج واکنش‌هایی را به وجود بیاورد و آهسته‌آهسته فناوری‌هایی که بتوانند در برابر این وضعیت قرار بگیرند پدیدار شوند. پول دیجیتال چنین توانی را دارد و استقبال گسترده از آن پیامد محتمل چنین وضعیتی است. چنانچه پول دیجیتال به تکامل خود ادامه دهد و اشکالات خود را با در نظر گرفتن تجربه‌ای مانند بیت‌کوین برطرف کند و به عنوان یک پول باثبات مطرح شود می‌تواند به این عصر طلایی نظارت دولت‌ها بر فعالیت‌های اقتصادی بخش خصوصی خاتمه بدهد.

به عنوان مثال، بیت‌کوین برای نخستین بار در تاریخ، انحصار دولت‌ها در توزیع و کنترل پول را توانست در هم بشکند، و در عمل رؤیای یک ارز دیجیتال مستقل از دولت‌ها را که وارد حریم خصوصی خریدار و فروشنده نمی‌شود متحقق کند.

ارزهای دیجیتال به همراه شبکه‌هایی مانند Tor به دلیل توانمندی خود در مخفی‌نگه داشتن خریدار و فروشنده کالا یا خدمات می‌توانند فرار مالیاتی را افزایش بدهند. از سوی دیگر، چنانچه دولت‌ها بخواهند برای هزینه‌های‌شان پولی را چاپ کنند که می‌تواند به افزایش تورم دامن بزند، ممکن است مردم برای حفظ ارزش پول خودشان آنها را به ارزهای دیجیتال معتبر تبدیل کنند. با پدیدار شدن ارزهای دیجیتال معتبر و افزایش میزان فرار مالیاتی دولت‌ها ناگزیر به کوچک‌سازی خواهند شد، که در مجموع می‌تواند نظارت آنها را کاهش بدهد.

چه عواملی بیت‌کوین را برای خریداران آن ارزشمند دست‌کم تا یک سال پیش _ کرد؟ یک عامل مهم آن است که بیت‌کوین جهانی است و به حضور فیزیکی نیاز ندارد و کارمزد تبدیل آن اندک است. برخلاف سیستم‌های نقل و انتقال الکترونیک جهانی دیگر، نقل و انتقال بیت‌کوین تقریباً رایگان انجام می‌گیرد. ردیابی بیت‌کوین شبیه به ردیابی پول نقد دشوار است. ترکیب این دو مزیت است که بیت‌کوین را برای کسانی که می‌خواهند در سراسر دنیا تجارت کنند _ بی‌آن‌که در قیدوبند نظام بانک‌داری مرسوم قرار بگیرند _ جذاب کرده است. □

در سومین بخش از این سلسله از مقالات، ترجمه بخش‌هایی از مقدمه کتاب «آینده‌های عریان: در دنیایی که هر حرکت شما را پیش‌بینی می‌کند چه می‌گذرد؟» اثر پاتریک تاکر^۱ را آوردیم که یکی از دیدگاه‌هایی را درباره آینده مطرح می‌کند که در آن اساساً حریمی برای حریم خصوصی انسان باقی نمی‌ماند. اما آیا آینده آن گونه که تاکر می‌گوید عریان یا بی‌حریم خواهد بود؟ آیا فناوری‌هایی که بتوانند از حریم خصوصی انسان حفاظت کنند وجود نخواهد داشت؟

تردیدی نیست که فناوری‌هایی مانند رمزنگاری دیجیتال نیز وجود دارد که می‌توانند از حریم خصوصی محافظت کنند. پیشتر در بخش هفتم از همین سلسله از مقالات نمونه‌ای از این فناوری‌ها را معرفی کردیم: شبکه Tor. در این شماره نیز به پول دیجیتال و نمونه نسبتاً موفق آن بیت‌کوین^۲ می‌پردازیم، که یک فناوری دیگر است که به ویژه با بهره‌گیری از شبکه‌هایی مانند شبکه Tor می‌تواند بخش‌هایی از فعالیت‌های اقتصادی را پنهان کند.

عصر طلایی نظارت دولت‌ها بر فعالیت‌های اقتصادی بخش خصوصی به مدد بهره‌گیری از فناوری اطلاعات به گونه‌ای روزافزون

^۱ <http://patricktucker.com/>

^۲ Bitcoin